

Sergiu CORLAT

Adobe® PageMaker

SISTEMUL EDITORIAL

Adobe® PageMaker®

Introducere

Apariția sistemelor de calcul de generația a IV-a (a calculatoarelor personale) a transformat sistemul electronic de calcul dintr-un instrument al specialiștilor în științele exacte într-un instrument universal, ce poate fi utilizat în orice domeniu al activității umane.

Transformându-se dintr-un instrument pentru prelucrarea informației numerice într-un sistem capabil să prelucreze orice tip de informație, calculatorul personal și-a găsit utilizare și în cadrul științelor umanistice, inclusiv în sfera jurnalistică.

Implementarea tehnologiilor informaționale gestionate de calculatoare se realiza paralel în toate ramurile jurnalistică: presa scrisă și activitatea editorială; jurnalismul TV; jurnalismul radio. Pornind inițial de la operații elementare, odată cu trecerea timpului sistemele electronice preluau tot mai multe operații, care necesitau o exactitate sporită de realizare. Nu ne vom opri aici la aplicațiile contemporane ale calculatoarelor în domeniul tele și radiojurnalistică (montajul sunetului și a imaginii, aplicarea efectelor video și sonore, crainicii virtuali etc), la aplicațiile în domeniul transferului și căutării de informații, ci numai la acele aspecte ale utilizării calculatoarelor, care vizează activitatea editorială.

Inițial destinația calculatoarelor în jurnalistică se reducea doar la prelucrarea primară a textului (introducerea, redactarea și stocarea informației text). Odată cu apariția sistemelor care aveau posibilitatea de a activa în regim grafic, utilizarea lor se extinde asupra prelucrării imaginilor – mai întâi a celor alb-negru, apoi a celor color. Sistemele de prelucrare a textului și cele de prelucrare a imaginilor lucrau independent, ceea ce genera complicații la crearea documentelor mixte (care conțineau atât elemente text, cât și elemente grafice). Un alt tip de aplicații era cel de gestionare a caracterelor – și acesta fiind un aspect important în cazul creării documentelor, care conțineau elemente de design editorial.

Pe de o parte, dezvoltarea sistemelor software, iar, pe de altă parte, cererea au generat situația când a devenit necesară crearea sistemelor pentru gestionarea concomitentă a textului, elementelor grafice și caracterelor la un nivel profesional.

Astfel a apărut ideea sistemelor soft specializate pentru lucrul editorial – a sistemelor editoriale. Principiul de bază al acestor sisteme a fost (și rămâne) principiul **WYSWYG** (din engleză What You See is What You Get – vei obține ceea ce vezi). Stabilitatea (atât pozițională, cât și structurală) a elementelor paginii este ceea ce deosebește sistemele editoriale de sistemele pentru procesarea standard a textului. Odată fiind stabilită, structura paginii, elementele ei nu vor devia de la poziția lor până când utilizatorul sistemului nu va decide acest lucru. O altă particularitate a sistemelor editoriale este calitatea înaltă a reproducerii documentelor pe cele mai diverse materiale: hârtie, folie transparentă, calc tipografic.

Primele sisteme editoriale apar pentru platformele grafice specializate MACINTOSH. Acestea sunt primele versiuni ale sistemelor **Aldus PageMaker** și **Xerox Ventura Publisher**. Dar, datorită popularității crescânde a sistemelor bazate pe procesoarele INTEL și sistemului operațional MS DOS, apar versiunile acestor sisteme editoriale pentru platforma INTEL. Puțin mai târziu apare (tot pentru ambele platforme) un alt sistem editorial – **QuarkXpress**.

Ventura Publisher a fost primul sistem specializat, care permitea prelucrarea edițiilor științifice (care conțineau un număr mare de simboluri speciale sau formule). În același timp sistemul avea o serie de neajunsuri, printre care gestionarea incomodă a caracterelor, principiul de amplasare în casetă, meniul puțin comod și structura grafică puțin reușită a ferestrei de lucru. Sistemul era orientat pentru lucrul fără înveliș grafic al sistemului operațional. Începând cu versiunea 3.0 sistemul se adaptează la învelișul grafic WINDOWS, dar elementele de interfață și principiul de casetă rămân intacte. Apariția sistemului specializat **LATEX** (sau TEX) “rupe” de la VENTURA PUBLISHER unul din principalele “atu”-uri: posibilitatea de a prelucra textele științifice. Principiul de compilator, folosit în LATEX îl face mult mai comod, mai portabil și mai universal decât Ventura Publisher. Devenind un standard în domeniul editării edițiilor științifice, LATEX-ul elimină complet VENTURA PUBLISHER din această sferă a activității editoriale. Cu aceasta începe cedarea lentă, dar sigură, a pozițiilor în favoarea sistemelor editoriale mai noi, mai adaptate la cerințele pieții. O încercare de revigorare a sistemului VENTURA PUBLISHER se face după cumpărarea sistemului de către compania COREL și includerea programului COREL VENTURA în chitul de instalare a sistemului COREL DRAW.

PageMaker, sistem editorial elaborat de compania ALDUS, mai apoi cumpărat de către ADOBE este la moment unul din cele mai populare sisteme editoriale de uz general. Arealul lui este în special spațiul european și Rusia. Apare puțin mai târziu decât Ventura PUBLISHER, dar folosește pentru amplasarea elementelor principiul de flux, nu de casetă, ceea ce îl face mult mai mobil și mai comod în utilizare. Mult timp a fost un lider unic în domeniul sistemelor editoriale care funcționau pe platforma INTEL. După apariția versiunii respective a sistemului editorial QuarkXpress (inițial el era utilizat doar pe platforma MACINTOSH) apare o concurență, care continuă cu succes alternativ și în ziua de azi. O popularitate deosebită a căpătat-o versiunea 3.0 a sistemului PageMaker, care a fost prima versiune adaptată la funcționarea sub dirijarea sistemului WINDOWS (pe atunci versiunea 2.0). Utilizarea paragrafelor mobile, interfața reușită, instrumentele de lucru comode au făcut la începutul anilor 90 acest sistem un lider al sistemelor editoriale. Un alt punct de performanță l-a realizat versiunea a cincia a sistemului. Prevăzută pentru lucru sub dirijare WINDOWS 95 ea realiza gestionarea fonturilor digitale vectoriale, a căpătat noi instrumente și facilități de prelucrare a textului. S-au îmbunătățit posibilitățile de redactare și corectare a textului primar, de prelucrare a graficii, interacțiunea cu alte sisteme de prelucrare a informației. Un nou salt de popularitate are loc după adaptarea sistemului la standardele ADOBE (după cumpărarea sistemului de către corporația ADOBE). Compatibilitatea deplină cu asemenea sisteme cum ar fi ADOBE PHOTOSHOP, ADOBE ILLUSTRATOR au transformat PageMaker-ul într-un instrument de neînlocuit pentru prelucrarea editorială a documentelor.

Standardul american în domeniul sistemelor editoriale este sistemul QUARKXPRESS. Apărut ca un sistem specializat pentru utilizare în calculatoarele MACINTOSH, este mai apoi extins și pe platforma INTEL, deoarece ponderea acestui tip de procesoare a devenit net superior celor MACINTOSH. Sistemul îmbină reușit principiul de casetă cu cel de flux, permite prelucrarea elementelor grafice, dispune de posibilități extinse în realizarea efectelor grafice proprii. Un neajuns al sistemului este gestionarea mai puțin reușită a caracterelor. În ultima versiune realizată a acestui sistem (5.0) neajunsul a fost parțial înlăturat.

Cât privește alte sisteme pentru prelucrarea profesională a textului, pot fi menționate MICROSOFT PUBLISHER și MICROSOFT WORD. Totuși, aceste sisteme, grație specificului de realizare a operațiilor

cu grafica și posibilităților reduse de prelucrare directă a ei, pot fi recomandate în special pentru realizarea edițiilor formate integral din text.

Situația reală impune astăzi următoarele principii de lucru în domeniul sistemelor editoriale: prezența ambilor lideri (PageMaker și QuarkXpress) pe “masa de lucru” a specialiștilor în tehnoredactare. PageMaker va fi utilizat în cazul edițiilor care presupun un volum sporit de modificări (edițiile periodice) și a celor cu elemente grafice relativ simple. QuarkXpress – pentru ediții excesiv ilustrate, dar care au o rigiditate anumită – reviste, albume, etc.

Totuși, direcțiile preponderente ale activității poligrafice în republică sunt orientate în mare măsură spre ediții, pentru crearea cărora este mai rațională utilizarea sistemului PageMaker (periodică, literatură artistică și științifică etc.). Ediția dată conține o descriere detaliată a posibilităților acestui sistem și a principiilor lui de lucru. Poate fi utilizată nu numai de studenții facultății de jurnalism, ci de toți cei care doresc să-și înceapă activitatea în domeniul tehnoredactării computerizate prin studierea sistemului editorial PageMaker.